

VALACHI LÁSZLÓ, DR.

1914. november 26. Rákospalota, Pest-Pilis-Solt-Kiskun vármegye -
1981. november 16. Budapest

Apja kárpitossegéd, anyja varrónő volt. Apja halálát miatt hatéves korától Búz József és felesége nevelte, akik nevükre is vették. 1923-ban árvaházba került. A négy elemi és a négy polgári elvégzését követően 1929–1933 között kifutófiúként, cukrászinasként, majd -segédként kereste kenyerét. 1933–1939 között egy fogyasztási szövetkezetnél gyakornok, segéd, később üzletvezető volt. 1936-ban belépett a szociáldemokrata pártba, ahol 1944-ig ifjúsági, sport és agitációs feladatokat látott el. Tényleges katonai szolgálatának letöltése után 1941–1949 között a Saturnus háztartási vegyiárugyárban dolgozott tisztviselőként. A második világháború alatt gépkocsivezetőként szolgált a 101. vegyiharc zászlóaljnál, amellyel járt a magyar királyi 2. hadsereg hadműveleti területén is Voronyezsben.

1945. februártól a Magyar Kommunista Párt és jogutódainak tagja volt, részt vett Magyar Demokratikus Ifjúsági Szövetség (Madisz) szervezésében, s különböző szemináriumokat, tanfolyamokat végzett el. 1949. júniusban pártjavaslatra az Országos Sporthivatal Nevelési Osztályára került táborozási előadónak, onnan „káderezés útján” jutott be 1949. szeptemberben a rákoskeresztúri Büntetőbírói és Államügyész Akadémiára. Az akadémia és a tartalékos hadbírói tanfolyam elvégzését követően 1950. október 14-én hadbíró századossá avatták, és beosztották a Budapesti Központi Katonai Ügyészséghez ügyészségvezető-helyettesnek, ahol egyben a párttitkári posztot is betöltötte. 1951-től az Eötvös Loránd Tudományegyetem Állam- és Jogtudományi Kara levelező tagozatán tanult, 1955-ben államvizsgázott. 1952. áprilisban őrnaggyá léptették elő. 1954. decembertől 1957. márciusig a Határőrség Katonai Ügyészségének vezető ügyészeként tevékenykedett. Erélytelen, gyenge vezetése miatt alezredesi előléptetését visszatartották.

Az 1956-os forradalom idején a határőrség ügyészségének objektumvédelmében vett részt, majd ügyészként kapcsolódott be a statáriális eljárásokba, melynek során „tartósan helyt állt”.

1957. március 15-től a Budapesti Katonai Főügyészségen látott el ügyészi feladatokat. Többek közt a megtorlás időszakában tanúsított munkája elismeréseként léptették elő alezredessé 1957. áprilisban. 1959. november 15-én a Győri Katonai Bíróság elnökévé nevezték ki, amely beosztásból fegyelmi okokból távolították el, és 1962. február 16-tól a Budapesti Katonai Bíróságon szolgált ítélembíróként. 1965. november 1-től 1968. május 31-i nyugdíjazásáig a Debreceni Katonai Bíróság elnöke volt, ahonnan szolgálati idejének utolsó tíz hónapjára a Legfelsőbb Bíróság Katonai Kollégiumához vezényelték. 1968. júniusi nyugállományba helyezése saját kérésére történt, egészségügyi

okokra hivatkozva. Nyugdíjas éveiben 1974-ig megbízással a Honvédelmi Minisztérium Személyügyi Főcsoportfőnökségén dolgozott.

Az 1956-os forradalom utáni megtorlás idején ő képviselte a vádat a statárium kihirdetése után megtartott első büntetőeljárásban: Soltész József és társa büntetőperében halálbüntetés kiszabását javasolta Soltészra és Nagy Andrára. Soltészt a Pinczés István hadbíró főhadnagy vezette tanács 1956. december 15-én halálra ítélte, s még aznap kivégezték a miskolci lőtéren. 1957. január 24-én szintén az ő ügyészi közreműködésével ítélte halálra statáriális eljárásban a Pinczés főhadnagy vezette tanács Hullár Gábort, akit kivégeztek.

Másodfokú eljárásban a legsúlyosabb ítélet kiszabását indítványozta dr. Brusznjai Árpádra, akit a Győri Katonai Bíróság Vetési Béla vezette tanácsa 1957. október 19-én első fokon életfogytiglani börtönbüntetésre ítélte. A dr. Szimler János hadbíró alezredes vezette tanács másodfokon, 1958. január 7-én halálbüntetéssel sújtotta Brusznjait, s az ítéletet végrehajtották.

KITÜNTETÉSEI

Magyar Népköztársaság Érdemérem arany fokozata (1951)

Szolgálati Érdemérem (1955)

Szolgálati Érdemérem (1960)

Haza Szolgálatáért Érdemérem ezüst fokozata (1965)

Szolgálati Érdemérem 15 év után (1965)

Szocialista Hazáért Érdemrend (1967)

Haza Szolgálatáért Érdemérem arany fokozata (1968)

Haza Szolgálatáért Érdemérem arany fokozata (1970)

FORRÁSOK

HM Hadtörténeti Intézet és Múzeum Központi Irattár 61734/A.

HM Hadtörténeti Intézet és Múzeum Hadtörténelmi Levéltár XI. fondfőcsoport.

Kahler Frigyes: *A Brusznjai-per. Emberi sorsok a politikai megtorlás idején.* Kairosz Kiadó, Budapest, 2001.